

Колокольчикова І.В. Диференціація цін на корми як запорука ефективного їх виробництва в особистих селянських та фермерських господарствах. Вісник ХНАУ, 2006. - №2. – С. 139-142 (0,3 д.а.) (Наукове фахове видання)

УДК: 631.16:658 + 631.115.1

Колокольчикова І.В., к.е.н., доц.

Таврійська державна агротехнічна академія

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЦІН НА КОРМИ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ЇХ ВИРОБНИЦТВА В ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ТА ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Розглянуто поняття якості кормів як економічної категорії. Проаналізовано напрямки розвитку галузі кормовиробництва. Визначено причини матеріальної незацікавленості фермерів у виробництві кормів. Запропоновано диференційований підхід до встановлення цін на корми.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У розвитку сільськогосподарських підприємств, спеціалізованих на виробництві тваринницької продукції, особлива роль належить кормовиробництву, на частку якого приходиться більш 65% земельних ресурсів, а в структурі собівартості продукції тваринництва витрати на корми складають до 60%. У зв'язку з цим, особливо для фермерських та особистих селянських господарств, важливими є питання збільшення обсягу виробництва кормів, поліпшення їхньої структури і якості, підвищення ефективності власного кормовиробництва.

Зараз сільське господарство країни вступило в такий етап розвитку, коли без корінного поліпшення якості продукції не може бути вирішена ні виробнича, ні соціальна задача. Сьогодні є актуальним дослідження впливу параметрів якості на підвищенні ефективності виробництва, виявленні різних

факторів впливу на якість кормів, розрахунок ефективності використання високоякісних кормів. Тому визначення ролі якості кормів і їх місця у процесах виробництва має важливе теоретичне і практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглянута проблема в економічній літературі вивчається давно. Так, Б.В.Діденко приділяє увагу питанням кормовиробництва в спеціалізованих ферм молочно–м'ясного типу [1,2]; П.Т.Саблук та В.Я.Месель–Веселяк підкреслюють важливість якості кормів у підвищенні продуктивності галузі скотарства [4]; М.І.Толкач та В.Л.Перегида визначають шляхи удосконалення виробництва кормів з урахуванням якості кормів як технологічної категорії [3,5,6].

Однак багато дослідників недооцінюють багатоплановий характер категорії якості, особливо її економічних аспектів. У процесі розвитку проблема якості в одних випадках розглядалася ізольовано від тих факторів, що її формують [5]; в інших — лише з позиції поліпшення якісних показників засобів виробництва та предметів споживання [7]. Працівники різних галузей знаходять у якості те, що властиво кожній області знань. Так агрономи, зоотехніки, інженери вважають якість технологічною категорією, соціологи — соціальною, а економісти — економічною. Цим і пояснюється недостатня теоретична розробленість питання, від якого багато в чому залежить практичне рішення проблеми якості.

Цілями статті є: розробка диференційованого підходу до встановлення цін на корми, розробка коефіцієнтів, що враховують якість продукції, яка реалізується.

Виклад основного матеріалу. Якість, поряд з технологічними характеристиками, також виступає і як економічна категорія. В економічному плані важливим є економічний ефект, що виникає в зв'язку зі зміною рівня якості як суми споживчих властивостей. Лише отриманий ефект визначає доцільність використання матеріальних і трудових витрат на підвищення якості продукції. Однак у сільському господарстві важко враховувати ці показники по різновидах сільськогосподарських культур, а

значить правильно вирішити питання ціноутворення. Ось чому удосконалення ціноутворення, правильної диференціації цін на продукцію (в тому числі і в кормовиробництві) залежить рівень ефективності виробництва.

У сучасних умовах економічних взаємин в особистих селянських та фермерських господарствах продукція галузі кормовиробництва стає товаром і продається іншим підприємствам за відповідними цінами. У цьому зв'язку необхідні нові підходи до економічної оцінки кормів. Така оцінка, що усуває передачу врожаю без урахування якості, є основою для фінансових взаєморозрахунків між виробниками і споживачами кормів. У цьому випадку обидві сторони зацікавлені в об'єктивній їх оцінці. Застосування такого підходу дозволяє зробити диференційований підхід до визначення цін на корми при їх реалізації.

Визначення якості насамперед означає вимір економічного впливу. Але для цього необхідно якість виразити у вартісному виді. Це можна зробити, якщо застосувати методику економічної оцінки кормів з урахуванням їх якості. Тільки тоді виробник кормів може компенсувати при реалізації продукту додаткові витрати засобів за рахунок ціни на корми кращої якості. Продаж заготовлених кормів господарствами без урахування диференціації цін за якістю, штучно стримує інтерес фермерів у підвищенні якості продукції.

Усі наявні методики, складені відповідно до вимог і умов функціонування підприємств у минулі роки, в сучасних умовах вимагають визначеної доробки. Навіть сама класифікація кормів по якості на три класи не завжди дає можливість оцінити корм по достоїнству через те, що немає градацій по тих чи інших показниках. Недосконалість методів оцінки якості приводить до того, що гарні по багатьох показниках якості не мають цифрових градацій і не можуть оцінюватися об'єктивно. У результаті корма з різним змістом компонентів якості відносяться до одного класу. Звідси при економічній оцінці корм оцінюється по одній ціні.

Тому в оцінці усіх видів кормів повинний бути диференційований підхід, щоб кожен показник якості міг знизити чи підвищити кінцевий результат оцінки тільки на свою визначену частку. Звідси і ціни на сіно, сінаж, силос і трав'яне борошно будуть формуватися відповідно до кормових достоїнств. Це особливо важливо з метою посилення контролю за дотриманням технологій їх заготівлі, а також для більш широкого впровадження матеріального стимулювання працівників за якість у період заготівлі кормів. Подібний підхід улаштував би і покупців, коли вони в умовах ринку будуть купувати корма, і механізм формування цін який повинний бути гнучким, досить диференційованим з урахуванням якості.

Аналіз можливостей одержання основної маси кормів першого класу показує, що прийняти за одиницю ціну кормів першого класу, як це пропонують деякі наукові установи, було б нереальним, тому що таких кормів в основній масі господарств буде менше, ніж кормів другого і третього класів. Тому прийнявши за базову ціну корма 2 класу можна розрахувати коефіцієнти диференціації цін і по інших класах з урахуванням розміру коливань параметрів якості кормів по класах, але з поділом їх на дві категорії за результатами бальної оцінки та наявності перетравного протеїну.

Для орієнтації фермерів та селян на вимоги ринку ми вважаємо за необхідне диференціювати ціни на корми з урахуванням якості та пропонуємо наступні виправлення до основної ціни (табл.1).

Така диференціація кожного класу на дві категорії дозволяє більш об'єктивно оцінити відповідність кормів до того чи іншого класу і правильно розрахувати вартість з урахуванням якості. Так, наприклад, корми 2 класу категорії "а" оцінюється за основною ціною, вартість 1 т корм.од. сіна, 1 класу категорії "а" буде коштувати на 15% вище основної ціни. Сіно 3 класи категорії "б" оцінюється зі знижкою на 15% від основної ціни.

Таблиця 1

Коефіцієнти диференціації цін на корми з урахуванням якості

Вид корма	Класи та категорії якості						
	1		2		3		не класний
	а	б	а	б	а	б	
Сіно	1,15	1,08	1,0	0,95	0,90	0,85	0,58
Силос	1,20	1,10	1,0	0,92	0,85	0,78	0,60
Сінаж	1,15	1,08	1,0	0,90	0,80	0,70	0,58
Трав'яна мука	1,10	1,05	1,0	0,90	0,80	0,70	0,55

Висновки. Таким чином, застосування відповідних коефіцієнтів щодо встановлення ціни реалізації на корми, дасть змогу особистим селянським та фермерським господарствам:

- підвищити економічні результати виробництва та реалізації кормів власного виробництва;
- підвищити матеріальну зацікавленість фермерів та інших виробників продукції кормо виробництва;
- вивести галузь кормо виробництва в ряд пріоритетних наряду з галуззю рослинництва.

Література

1. Діденко Б.В. Молочно-м'ясний тип спеціалізованого фермерського господарства: організація і функціонування. – К.: ІАЕ, 1999. – 24с.
2. Діденко Б.В. Господарства з виробництва продукції скотарства //

Розвиток господарських формувань і організація виробництва в аграрній сфері АПК. – К., 1999. – С. 135-140.

3. Перегуда В.Л. Польове кормовиробництво // Ціни, витрати, прибутки агровиробництва та інфраструктура продовольчих ринків. – К., 2000. – С. 218-234.
4. Саблук П.Т., Месель-Веселяк В.Я., Коновалов І.В. Основні проблеми розвитку фермерства і напрями їх вирішення // Розвиток господарських формувань і організація виробництва в аграрній сфері АПК. — К., 1999. - С. 101-111.
5. Толкач М.І. Кормовиробництво // Розвиток сільськогосподарських формувань і організація виробництва в аграрній сфері АПК. – К., 1999. – С. 242-250.
6. Толкач М.І. Кормовиробництво: стан і шляхи розвитку. – К.: ІАЕ, 1999. – 43с.
7. Юдіна В., Протосей Н. Удосконалення кормовиробництва – запорука матеріальної бази тваринництва // Тваринництво України. – 1998. – № 3. – С. 30-31.